

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
pistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

Șovinismul desaprobat.

De un timp încoace s'a făcut în presa maghiară opozițională și cu deosebire în ziarul „Egyetértés” multă agitație pe tema chestiunii naționale. Acesta a culminat în atacurile îndreptate în contra guvernului și mai ales în contra ministrului-președinte Széll, pentru soluțiunea dată afacerii cu renta sf. Nicolae.

Deputatul 48-ist Komjáthy Béla s'a făcut interpretul vederilor partidului său, vorbind — după interpelația sa referitoare la rentă — în general în contra politicii actualului guvern în chestiunea naționalităților și înșirând pentru susținerea afirmațiunilor sale vr'o 30 cazuri de purcedere incorectă și neconformă intereselor statului maghiar.

Acosta a readus pe tapet chestia naționalităților, care de mult formeză călcăiul lui Achile în patria noastră și a provocat pe ministrul-președinte să se pronunțe mai pe larg în această afacere. Fiind vorba de dlui Széll prima în stil mai mare în acest obiect, o prezentăm cetitorilor noștri pe larg, mai ales, că cuprinde și unele enunțări, cari par a fi începutul unei îndreptări spre mai bine față de greșelile trecutului.

Nu-i vorbă, de visul general al Maghiarilor nu s'a putut emancipa nici dl Széll, întrucât și el a declarat, că „scopul final și al politicii sale este a continua formarea statului unitar național maghiar”, dar a adăugat și aceea, „că legile le va executa astfel, încât fiecare fără deosebire de neam și confesiune să fie tratat cu măsură egală, va introduce administrație și justiție bună”, și preste tot din duhul ei, ca întreg, transpiră ideea, că politica boacăină și șovinistică de până acum nu poate fi în favorul țării și nu poate atrage pe fiii naționalităților.

Noi am fi deocamdată mulțumiți și cu micul progres, ce l'a făcut cauza naționalităților în judecata compatrioților maghiari, numai cât o înțelegere sinceră după părerea noastră este absolut eschisă, pe câtă vreme ținta finală a politicii maghiare va fi statul național maghiar. Am fost, suntem și vom fi cei mai credincioși fii ai patriei și ai unității statului ungar, dar prefacerea acestui stat poliglot în unul național nu ne poate nici când atrage, căci acesta este identic cu perirea noastră și a celorlalte naționalități ca individualitate etnică separată.

Noi nu putem fi mulțumiți numai cu „executarea drăpă a legilor” făcute de nobis sine nobis și adeseori cu vedita intenție, de-a împedea dezvoltarea intereselor noastre ca neam special, dar ca factor constitutiv și susținător al acestui stat, pus dela întemeierea lui pe baze poliglote, ear nu pe fundamentul „unius linguae”, aflat de debil din partea chiar a întemeietoriului țării.

Ne place a crede, că dl Széll, ca, bărbat politic, — care-și cunoaște bine mediul, în care se resfringe sensul vorbirii sale — deastădată n'a putut se abandoneze vestita și desmierdata „idee de stat”, dar sperăm a ajunge și timpul,

când față de organismul bolnav să se aplice și o dosă mai mare de bunăvoință față de naționalități.

Primul pas spre îndreptarea ori căruia este recunoșterea greșalei comise. Deci greșala șovinismului trebuie mai întâi recunoscută și combătută și odată delaturată albăta acestei bôle din ochii compatrioților maghiari, credem că vor vedea lucrurile cu mai multă claritate și deci se vor putea orienta mai bine față de direcțiunea, în care vor avea să meargă pe viitoriu.

Întreg modul de gândire al dlui Széll îl considerăm de calificat a afla medicamentul potrivit. Chiar și vorbirea amintită contribuie în această direcțiune. Acesta influență demolitoare au avut-o vorbirea și asupra multor ziare maghiare, cari în ditirambe glorificau mai înainte faptele agresive ale guvernelor din trecut față de tot, ce nu era maghiar. Acesta o deducem din primul lui „Pester Lloyd” dela 10 faur.

Accentuază în el, că în era cea imediat după 1867, în lunile de miere ale libertății și independenței Maghiarii, călăuziți de motive sentimentale, au dat naționalităților o lege prea liberală, din care motive au luat indemnul unor pretențiuni exagerate și unor agitațiuni urite, ne mai auzite. „Firește acestea au provocat reacțiunea”. O considerabilă parte din opiniunea publică maghiară a început a accentua mai tare aspirațiunile naționale, imperativul categoric deveni supremă expresiune a înțelepciunii politice și pe urmele acestor doctrine s'a ivit șovinismul: evangeliul național al speculațiunii rafinate și al prostiei. Dela un timp a acceptat și guvernul această politică. De ce? Cu ce prospecte? Ar fi neplăcut să se erueze. Sigur e atâtea, că metoda robustă n'a avut nici un rezultat, ba poate a stricat multe, cari ar fi putut deveni bune.

Astfel încearcă „P. L.” a scusa nașterea șovinismului, pe care noi de mult l'am declarat de primejdie, care poate aduce țara la abis.

Nu începe îndoială, că scusa nu e succésă, căci legea naționalităților — deși votată și sancționată — n'a fost deloc aplicată, deci n'a putut stărni pretențiuni nici exagerate, nici neexagerate.

Pretențiunile juste și-le-au formulat și pretins Românii cu mult înainte de aducerea acelei legi, fără a avea lipsă de asemenea îndemnuri. Indemnul le-a fost conștiința originii și a individualității etnice. Acesta a stărnit în noi, ca în ori-ce popor vital aspirațiunea, de a conserva toate însușirile neamului, ca popor deosebit, dar pentru aceea pururea credincios dinastiei și patriei.

Dar mai importantă este recunoșterea șovinismului și desaprobară lui. Acesta ne face să zicem, că cercuri otăritore au revenit la vederi mai sănătoase.

Iată cum continuă foia citată:

Schimbarea (ce transpiră din vorbirea lui Széll. Red.) este reîntorcerea la principiile raționale, practice ale politicii de naționalități cuceritoare (dar nu contopitoare. Red.) cum au indicat totdeauna cei mai buni și mai înțelepți dintre bărbaii noștri de stat. Devenită ea actuală prin duhul conciliant, ce străbate întregă viața noastră politică? Ori recunoșterea misiunii, ce o are poporul ungar în monarhia habsburgică, a copt ideea de a împreuna și organiza toate puterile din țară la o

muncă și dezvoltare pacinică? Noi nu știm, dar vedem, că Széll cu premeditare o proclamă și reprezentanța țerei o salută cu furtunoase aplause.

Noi ne bucurăm de acesta schimbare și felicităm pe dl Széll pentru o așa inițiativă înțeleaptă și curajoasă. Avea-va rezultat? Acesta atârână dela aceea, dacă naționalitățile și în deosebi Românii vor folosi favorabil aceste dispozițiuni favorabile ale regimului și parlamentului. Sôrtea împăcării și a păcii e în mâinile lor; dar ei au și responsabilitatea. Prevenirea nu va lipsi, dacă vor căuta apropiere.” etc.

Vorbirea deputatului Stefan Tisza, rostită în 8 Februarie, asemenea advertează șovinismul și acuzele nebasate, cari produc răni „în conștiința sutelor de mii de cetățeni credincioși ai patriei, cari până acum nu s'au identificat cu acele elemente, cari de fapt ascut chestia de naționalități în direcție contrară statului, dar față de cari e necesar să ne arătăm cu încredere”, ear ziarul „Egyetértés”, — care a suflat mai cu îfios în foii șovinismului și a aruncat mai cu ușurătate grava acuză de trădare de patrie nu numai fiilor naționalităților nemaghiare, ci chiar și nepotului lui Dedek, actualului premier Széll — a căzut într'un circulus vitiosus. Chiar Kossuth Ferencz scrie în Nrul dela 11 Februarie astfel:

„Ne dore, că în decursul multelor veacuri neamul maghiar n'a avut destulă forță de atragere, destulă voință și perseveranță, că să contopescă în sine naționalitățile, cari trăiesc pe pământul patriei și cari au împărțit totdeauna cu noi sôrtea patriei ungare. Dar neavând această forță și având a calcula cu factori existenți: acum numai un principiu ne poate conduce: principiul egalei îndreptăți față de fiecare cetățean al patriei, fără deschilinire de neam, limbă și religie. Ce drepturi și libertăți avem noi maghiarii, ca cetățeni, aceea trebuie să le aibă și toți cetățenii de ori-ce limbă; față de ei nu-i permis să se valideze forța (erőszak), ci dreptatea și legea. După convingerea noastră bunăstarea și îndestularea numai atrage pot spre noi naționalitățile de limbi străine; și până când vor cunoște statul ungar numai din pretinderea dării și a sângelui, și din baionetele, cu cari li-se storce voturile la alegeri (cum s'a întâmplat sub Bánffy în mai multe locuri în Ardeal), până atunci agitațiunea va afla teren fertil.”

Am semnalat anume aceste escerpte caracteristice, ca să putem controla, dacă autorii lor se vor și ținea de ele. Noi, a căror patriotism stă în adâncul inimei, er nu pe vârful limbei, ca la cei cu „speculațiunea rafinată” din „P. L.”, am dorit totdeauna și dorim și acum o apropiere sinceră a tuturor naționalităților acestei frumoase patrii, dar o apropiere cu jertfirea ființei nămeului nostru este imposibilă. Deci înainte de ori ce pași în această direcțiune, ținem să se lămurască neînțelegibila „idee de stat unitar național”, căci altcum nu putem înțelege, cum s'ar putea aplica dreptatea față cu majoritatea cetățenilor nemaghiari, pretinzându-se dela ei ași lepăda ființa, trecutul, istoria și a se contopi în alt neam. Apropiere, fără recunoșterea caracterului poliglot al țerei, nu ne putem închipui; din contră suntem convinși că „regnum unius linguae fragile est” cum a zis s-tul Stefan fără să se periclitaze nu o idee, ci însuși „statul ungar unitar”.

Deputatul Komjáthy a zis în interpelația sa în cauza rentei și remarcabilele cuvinte prea adevărate: „Cu totă mândria și cu totă ocaziunea am accentuat și voi accentua că năntea mea este fără breț ori ce combră, putere și bunăstare din lume, dacă n'o pot gusta ca fin al scumpului nostru neam maghiar.”

Prea adevărat. Așteptăm și aprobăm acest cald foc al nobilei simțiri; numai cât quod uni iustum, alteri aequum. Deci nimenea nu ne va putea numi cu drept cuvânt patroți răi, când și noi cerem aceeași, să trăim cum am trăit de 2000 ani, ca Români și să ne dezvoltăm în cadrele acestei iubite patrii ca atari, pe baza specialelor noastre însușiri individuale.

Este datorința fiecărui bărbat de stat nu numai a admite aceasta, ci a o și pretinde, pentru că nu pôte fi patriot probat și sincer acel cetățean, care își tradăză nămul. Unul ca acela fiind la strîmtoare, tot așa de ușor se pôte lepăda și de patria sa și dinastia ei.

Vorbirea ministrului-președinte Kolomán Széll.

Trebuie să mă ocup cu chestia naționalităților nu numai pentru importanța ei, ci și pentru că oratorul concludă, că ministrul-președinte ungar nu face politică ungrăscă. Acusa nu e adevărată și e datoră mea a documenta acesta.

S'a afirmat că eu în chestiunea naționalităților n'am nici o idee conducătoare, că am luat dispoziții, cari în patria sa au atins pe Ungur în ambiția națională și l'au făcut de ocară. O acuză mai vătămătoare, mai flagrantă și mai sângeră ca aceasta, nu se pôte arunca unui politician ungar în față.

M'am exprimat asupra chestiei naționalităților în mod precis și meritoric încă în vorbirea-program, ce am ținut-o la venirea mea la guvern în modul următor: Privesc drept scop final al direcției și politicii mele continuarea clădirei statului unitar ungar național pentru națiunea ungară, în creațiuni, instituții, cu consolidarea și asigurarea întregii sale dezvoltări economice, culturale și politice.

Voiu guverna astfel, și în conducerea tuturor instituțiilor voiu năsuși într'acolo și voiu împlini legile — precum nici alt regim nu pôte face altcum — ca să măsură fiecare cu aceeași măsură, fără deosebire de naționalitate, confesiune și clasă. Deci cine știe și simte ungrăște nu pôte afirma, fără a comite o gravă imputare și denaturare, că nu m'aș fi pronunțat în chestia naționalităților.

A mai afirmat dl deputat, că ministrul-președinte nu spune nimic. Acestă manieră de discuție e neadmisibilă: a lega adevărat de oaltă lucruri, cari se eschid, lucruri heterogene și a crede, că acuzele sale sunt cele mai puternice.

Dl deputat a grămădit o masă de acuze, abia le-aș pute numera, eu cred că variază între 25—30, și chiar împregiurarea acesta mi face impresia, că dănsul a voit să suplănească calitatea prin cantitate. Asta nu merge și nu e în avantajul critice și discuțiunei.

Deputatul Ivánka: Le-a luat din ziarul „Magyar Szó”.

Ministrul-președinte Széll: Voiu împărți acuzele în trei categorii. Sunt sau lucruri, cari nu s'au întâmplat, sau lucruri întâmplate, dar nu așa cum le-a prezentat dl de-

putat sau în fine lucruri întâmplătoare, așa, din cari însă nu urmărează absolut nimic, fiindcă guvernul a luat poziție contra lor.

S'a zis, că min-prec. și-a început activitatea prin desființarea secției naționalităților, care se ocupa cu observarea și controla născuțelor naționalităților dușmănoase statului. Ei bine, ministerul de interne și secția polițienescă de stat se ocupă cu descoperirea agitațiilor dușmane statului. Eu sunt de părere, că e mai bine, dacă unesc aceste două instituții și le pun să lucreze paralel și nu una contra alteia, ci împreună.

La Arad Românii convocați la asanare la 13 Aprilie — zice dl dep. — au eșit cu steag românesc. Am dispus cercetare și primării comunelor, cari au luat parte, au fost suspendați din oficiu.

Dl deputat a obiectat că la instalarea metropolitului Ioan Metianu au fost folosite stéguri românești. După raportul comitetului-suprem instalarea a decurs fără nici o demonstrație națională, într'un mod demn și liniștit. M'am convins de altcundă din convorbirile mele despre conceptele corecte și patriotice ale metropolitului.

Ce privește adunările populare ale compatrioților de limba slovacă am declarat rezoluție, că numai acelea se pot ține, al căror program nu conține nici o urmă de chestie națională sau tendențe dușmane statului. Acelea, unde lucrul n'a decurs în felul acesta au fost oprite, dar acolo, unde adunările populare au corespuns acestor condiții au fost permise, deoarece legea nu permite, ca o adunare populară anunțată corect și cu un program neesecționabil să poată fi oprită. Îndată-ce am fost încunoscințat, că în *Narodni Noviny* se dezvoltă un program cu tendențe slovace federaliste, am avisat pe comiții supremi, să urmărească cu cea mai vie atenție direcția dușmănoasă statului și să o suprimă în germine. Fie convins dl deputat, că eu observ cu atenție cea mai încordată activitatea *museului slovac* și a reuniunii „Zsivena” și am oprit mai multe lucruri, cari privesc această reuniune.

Dl deputat a menționat pe Mitrofan Seviș, denumit episcop, fără a ști ungurește. Când a fost introdus în scaun, a fost salutat în limba germană și sârbă, nu în cea maghiară. E fapt, că s'a întâmplat în chipul acesta necorespunzător, dar am luat imediat măsuri, ca primarul și magistratul să aducă la valoare todeuna limba oficioasă a statului. Denumirea episcopului Seviș s'a făcut de un guvern anterior pe baza pct. 21 din declaratoriu illyricum din 1779. După ce a fost ales a declarat, că regretă că n'a învățat ungurește, dar va face de aici înainte. E un personaj bisericesc înalt și bun patriot.

S'au observat ici-colo simptomele unei propagande ceho-slovace, care dată de mai de mult, și e urmărită cu atenție.

Despre jurământul depus de studenții sași la mormântul lui Bismarck s'au făcut cercetări, pe baza cărora s'a aflat, că dintre studenții sași din Cluj, n'a fost la scena aceea nici unul. Ar mai fi fost să se constate, nu cumva avem a face numai cu omagiul depus de niște tineri fanști.

În privința asmuțurilor din comitatul Solnoc-Dobâca, despre un pretins salvus conductus dat celor doi omeni, cari au fost la Viena, comitele suprem n'a putut erua date precise.

Ce privește chestia *institutenilor de bani române*, e vorba de fapte. Pe baza unei legi și a unei dispoziții legale nu pot procedea contra acestor așezăminte, fiindcă au fost întemeiate pe baza legii și lucrează sub scutul legii. Trebuie să se caute și să se afle contrapondul pe cale socială. Privind datele statistice vedem, că în Ardeal sunt nu numai institute de bani române, ci în număr covârșitor și altele, în mare număr și institute ungurești. (Strigăte din stînga: Nici unul!) Chemarea acestor institute este de a contrabalansa institutele românești.

Voiți enumera acum dispozițiile luate de mine, ca ministru de interne, pentru a împiedica tendențe antinaționale și vrășmășe statului. Vă pot spune, că trei indivizi au fost simplu scoși din țară, fiindcă veniseră sub pretext de studii, ca să agiteze. Intemeierea de societăți, ale căror statute tradau cât de puțin născuțelor unității naționale

a fost oprită, precum: reuniunea de lectură Miava, reuniunea „autonomia” din Fiume etc. Deasemenea au fost pedepsiți cu duiumul cei-ce au folosit *colori străine*. Cererea lui Paul Mudron pentru întemeierea unei născuțe societăți în locul celei disolvate „Matița” a fost respinsă. Acelaș a făcut pași pentru ridicarea unei școle medii cu limba de propunere slovacă — a fost respins. Reuniunea Zsivena a proiectat înființarea unei școle agronomice — cererea a fost respinsă, căci exista presupunerea, că se intenționează propagarea de idei dușmănoase statului.

S'a luat dispoziție, ca preotul din Șisești Lucaciu, un mare agitator notorie, fără învoirea superiorității sale bisericești să nu poată aranja nici un pelerinaj. Am făcut pași chiar la Roma în privința acestuia.

Protestul corpului învățătoresc dela școle populare elementare, cu limba de propunere ungurească și română, contra redactării protocoalelor conferenței în limba maghiară, a fost cassat.

Dl deputat a spus mai departe, că guvernul a permis Sașilor să expună obiecte la Paris cu inscripții nemțești. Afacerea stă așa, că autoritățile bisericești au fost provocate, să trimită odorele lor la Paris. Sașii au rugat pe comisarul gubernial să permită bisericilor, care expun obiectele să-și scrie numele în limba lor. Atât, mai mult nu.

În privința arborării stégurilor, articol XXI din 1848 dispune că pe edificiile publice este a se folosi tricolorul unguresc. În a. 1899 s'a ținut în Brașov un congres de gimnastică și vice-comitele a întrebat, dacă se pot arboriza pe case și colorile orașului, când sunt arborate și stéguri ungurești în număr egal? I-s'a răspuns: Cu abatere dela ordinul Nr. 82,293 în privința folosirii stégurilor, permit în mod excepțional observarea praxeii de până acum. Praxa de până aici consta în aceea că în mod excepțional privaților le era permis să folosească pelângă stégurile naționale și colorile orașului. Mi-se pare însă că e o chestie de discuție, că ore colorile Brașovului, Reghinului și Sibiiului sunt roșu-vînt, sau acestea sunt colorile națiunii săsești.

Dacă sunt colorile acestea colorii orașenești, atunci alt-cum stă chestia folosirii lor, dacă însă ele sunt colorile națiunii săsești, folosirea lor nu se poate permite, deoarece națiune săsească nu există. Acusa e deci nedreaptă.

Zice apoi dl dep. — și cu acesta am absolvat vre-o 20 și mai bine de puncte — că „*Politik*” din Praga, cu care eu stau în strînse legături, într'un articol la 13 August a citat trei personaje marcante ale Românilor cu numele — un preot fruntaș român un membru român al casei magnatilor și un al 3-lea domn cu vază — cari au conferat cu ministrul președinte și i-au anunțat, că suflând acum cu totul alt vînt pe terenul politicii de naționalități, Românii ar fi gata să abandoneze pasivitatea. Constat, că secția pressei a prezidiului ministerial nu are și nu avea nici cea mai mică legătură cu „*Politik*” și ca să nu credă dl dep., că eu am sau aveam legături private, declar că nici cazul acesta n'are loc. Mai adaug, că după scraturile cele mai îngrijite, în numărul dela 13 August nu obvine articolul amintit. Pote că să se afle în alt număr, dl dep. dacă l'a citit îmi va spune dîră unde se poate ceti. Dacă însă se cuprinde în foie, atunci trebuie să declar, că n'aș avea nici cea mai mică obiecțiune, când vreunul din compatrioții și frații noștri români, cari se află astăzi în pasivitate ar veni la mine, pentruca se vorbescă cu mine despre aceea, când și cum vreau Românii să abandoneze pasivitatea. Repet, n'aș avea contra acesteia nici o obiecțiune, nici n'ar fi permis să am, deoarece e datoria mea să învăț a cunoște toate părerile, toate născuțele. (Aprobări vii în drăpă și stînga) și dacă ar veni cineva la mine și ar vorbi franc despre acesta cu mine, care de prezent conduc afacerile țerei sub responsabilitatea, ce o dătoresc Maiestății Sale și parlamentului, mi-aș ținea de datoriță, a intra în discuție și a convorbi cu el. Că ce poziție aș lua, depinde firește dela aceea-ce mi-ar spune și cum o ar voi.

Polonyi: E datoria noastră să-i împedăm.

Ministrul-președinte Coloman Szell: Căci ori-ce părere ar avea cineva asupra poziției luate în afacerea pasivității Românilor, nu

se poate crede, că un Ungur sau un ministru președinte maghiar n'ar pute să asculte pe unul, care ar veni să-i vorbescă despre acesta.

De altcundă declar, că nici trei persoane, nici două, nici o persoană nu mi-au raportat, că între ce împrejurări ar fi aplecați Românii să părăsescă pasivitatea și astfel n'am avut o ocaziune la o atare convorbire.

Constat, că am avut o discuție în afacere cu dl membru al casei magnatilor Iosif Gall. Am spus părerea mea și punctul meu de mănecare în chestia aceasta; stăea conducătoare a născuțelor noastre e, că în *contra unității și integrității statului ungar și a națiunii politice unitare ungare nu se poate și nu e permis să se întempele nimic*.

În privința acesta conglăsum toți. Nici un politician maghiar nu poate avea alt scop și numai în *aplicațiune* poate fi deosebire. Adevărurile acestea eu le aplic cum prescrie legea și cum îmi dictă convingerea. Eu cred, că ori-ce agitație vrășmășe statului trebuie suprimată, de altă parte cred, că fiecare trebuie să i-se dea dreptul său, la ori-ce naționalitate ar aparține. Nimenea nu e permis să fie persecutat; trebuie să procedem cu cruțare, unde nu e de lipsă energie, și cu o rigore implacabilă, unde e nevoie. Eu nu confund noțiunile.

Rakovski: Ca Bánffy!

Ministrul-președinte: Ori-ce energie, dacă nu e la loc, devine volnicie și eu cred că maniera urbană, tactică, dacă nu transigă în principii, nu e slăbiciune. Aplicarea energiei, unde nu e nevoie, provacă iritație, neliniște. Noi însă trebuie să rămănem liniștiți, pentru a ne înțelege asupra binelui patriei. Statul politic unitar ungar trebuie edificat în direcția apucată în a. 1867, prin dezvoltarea instituțiilor liberale. El trebuie să-și adune puteri pentru a sta ca un castel tare și a oferi și celor de altă limbă locuință unde să trăiască mulțumiți, să se simtă bine și să ceară scutul statului maghiar. Trebuie deșteptate și cultivate puterile atractive, cu cari se strângem pe fii de diferite limbi ai patriei. Eu țin, că acesta e și politica maghiară, și e o politică înțeleptă. Acesta nu e o politică de rasă — o spun dlui deputat Melezer; — chiar și politica dep. Komjathy e națională maghiară, deși exagerată.

În încheiul vorbirii la acușele dep. despre care zic numai atât: qui nimium probat, nihil probat. M'a acusat greu și nemeritat; am răspuns la aceste acușe. (Aplauze furtunoase.)

Komjathy pentru corectarea unor cuvinte rău interpretate spune, că n'a voit să acușe persoană ministrului-președinte, ci a voit numai să-i atragă atențiunea asupra afacerilor. Ce privește întărirea episcopului sârbesc de Bács, susține, că aceea era neadmisibilă deoarece în sensul unei legi din 1840 nimenea nu poate fi preot, care nu vorbește ungurește. Recunoște că frumoasa vorbire și logica dlui ministru-președinte a avut mare influență asupra-i, dar nu-i poate clătina convingerea. Lovitura, care a primit-o nu i-a fost periculoasă.

Ministrul-președinte: Am voit prin vorbirea mea numai să slăbesc acușele și să le reduc la fapte exacte; cred, că acesta am și ajuns-o.

După o polemică cu Komjathy, discuția se termină.

Parochie ortodoxă română în Budapesta. Colonia română ortodoxă din capitală în număr însemnat de 3000—4000 de suflete, de 8 ani, de când Grecii s'au înstăpănit asupra bisericii ortodoxe de acolo, scoțînd limba română din serviciu, a rămas fără biserică proprie. Precum spun zărele din capitală, dnii: Dr. Iosif Gall, membru al casei magnatilor, Georgiu Serb, reprezentant dietal și Dr. George Alexics, profesor universitar au cerut în numele credincioșilor ortodoxi români din Budapesta dela P. S. Sa episcopul Aradului Iosif Goldiș, concesiune pentru întemeierea unei comunități bisericești. Dl episcop a încuviințat cererea, designînd în scopul acesta pe secretariul fundațiunii lui Gozsd, dl George Bogoevici cu facerea preparativelor.

Stîlpii maghiarisării. Statul maghiar aduce jertfe enorme pentru desnaționalizarea Românilor și a celorlalte naționalități prin școlile populare de stat. Dar nu-i destul, strigă un anumit Szabó Kálmán, fracțiunile acestea de popor sunt foarte renitente și au o ură infernală față de cultura maghiară. Spune, că cu ocaziunea festivităților desvălirii monumentului lui Petöfi la Sighisora Românii n'au voit nici să găzduască pe Maghiari. (Dar ore Maghiarii din Deva cum au găzduit astăvară pe Români la adunarea generală a Asociațiunii?) În școlile de stat numai cu apucături viclene (ce sincer!) i poți înșela. În multe părți însă au trebuit să rămână gole câteva școle.

Tot acesta se observă și în ținutul românesc al Bihorului. Inspectorul de școle pentru a seduce pe Români să cerceteze școlile de stat a propus ministrului să-i scutască de didactru, ceea-ce s'a și eșecuit imediat.

Manevra acesta de maghiarisare, zice îngrijoratul patriot, n'are basă sigură de război, de unde să se poată opera cu siguranță, cu mare putere. E prea scurt timpul de 6 ani pentru a strîpi folosința și iubirea limbei materne imprimată cu totul în sufletul băiatului. Pentru a duce la triumf campania, trebuie luată în ajutor instituția Kisdodovurilor. În teritoriile locuite de naționalități, asilele de copii să fie coloniile absorbitoare ale organului statului, deoarece etatea de mic copil e cea mai potrivită pentru a-i sădi adînc o limbă străină, pe când la etatea de 6 ani nu mai poți smulge limba maternă din șanțurile ei. Și apoi mai e ceva. Poporul primește asilele cu simpatie, căci în naivitatea lui le ține de niște instituții pur umanitare. Patriotul suspină: Drag asil, de ce nu vii?

Ședința comitetului Asociațiunii.

dela 8 Februar n.

Cercul de activitate al „Asociațiunii” se estinde tot mai mult, agendele se sporesc și ca un semn înviesător, se sporesc și venetele și numărul membrilor.

Între obiectele mai însemnate pertratate în ședința de azi remarcăm:

S'au luat măsuri ca Asociațiunea să fie reprezentată la inventarisarea averii remasă de Ioan Petran, și Dr. Ioan Nichita, cari au lăsat pe seama Asociațiunii averea lor și anume cel dintâi întreaga avere după mărtea soției sale, al doilea vr'o 12.000 fl.

Interesele Asociațiunii le vor reprezenta domnii Vasile Jndreiu din Cluj și Andreiu Cosma din Șimleu.

Pentru remasul George Filep s'au inițiat cu erezii pertractări de împăciuire — și afacerea s'a încredințat avocatului George Pop din Zelău.

Raportele despre sporirea membrilor au intrat dela Oravița, Panciova, Făgăraș.

Despărțământul Timișora a trimis pentru fondul cultural prima mie de corone ca deposit fructifer.

Raportele anuale au înaintat despărțământele Sibiiu, M. Oșorheiu, Turda, Sebeșul săsesc, Seliște, Câmpeni, Sarmar, unde afacerile progresează normal.

În Brașov inteligența s'a organizat și ține prelegeri populare — ear înactivitatea despărțământului Treiscaune s'a încredințat profesorului N. Bogdan, care credem că și va pune totă silința să aducă la viață unul din cele mai espuse despărțăminte.

Din inițiativa Dșorei Maria Cioban, profesora la școala civilă de fete, Asociațiunea va scote un album cu modele de cusături, industrie de casă, spre care scop dșora Cioban a prezentat 12 piese, cari eventual înmulțite cu modele ce va binevoi a ne mai pune la dispoziție și comitetul Reuniunii femeilor din Sibiiu se vor fotografia și vărsa în clișouri și da la tipar cu explicațiunile de lipsă.

Lucrarea aceasta chemată a conserva portul nostru în originalitatea sa va fi de o deosebită importanță și n'avem decât să felicităm pe inițiatoră pentru interesul ce-l poartă acestui ram de industrie națională, ăr comitetul de sigur va sprigini cu totă căldura înțreprinderea.

Cassariul a prezentat rațiociniul anulrui expirat însoțit de un raport detaiat, care s'a predat comisiunii financiare spre examinare.

Celelalte obiecte pertratate au fost curățenții de mai puțină importanță.

Renta bisericeii sf. Nicolae.

În şedinţa de Vineri a camerei române a cetit dl *Delavrancea* raportul asupra proiectului de lege referitor la renta bisericeii s-tului Nicolae din Braşov.

În aceeaşi zi, Vineri, urma să se pertracteze procesul intentat de comitetul parochial al bisericeii Sf. Nicolae statului român, pentru neplata rentei datorite.

Cu privire la aceasta se dau următoarele ştiri:

Preşedintele comitetului parochial al bisericeii Sf. Nicolae din Braşov, dl protopresbiter *Vasilie Voinea*, a adresat primului president al tribunalului de Ilfov o petiţie, în care, pe baza deciziei amintitului comitet parochial, declară în numele acestuia, că-şi retrage acţiunea, ce a intentat-o statului român pentru plata rentei, după ce statul român s'a obligat a depune la cassa centrală ungară din Budapesta un titlu de rentă română perpetuă pentru un capital de 962.500 lei, producând o rentă anuală de 38.500 lei pe numele bisericeii Sf. Nicolae din Braşov pentru întreţinerea gimnasiului şi a şcolii reale gr. or. române din Braşov în organizaţia lor actuală; şi s'a obligat mai departe, de a plăti renta datorită pe cei trei ani din urmă în suma de 115.500 lei. În fine declară, că comitetul parochial al bisericeii Sf. Nicolae şi rezervă drepturile sale contra statului român în cas când venitul capitalului consemnat nu se va plăti regulat şi la timp comitetului parochial al bisericeii Sf. Nicolae în contul şcolilor menţionate, aşa cum ele sunt azi organizate, precum şi deocă nu se va plăti suma de 115.500 lei ce reprezintă venitul pe cei trei ani din urmă.

— O telegramă din Bucureşti anunţă că după o vorbire a dlui ministru de externe *Ioan Lahovary* şi a dlui ministru de finanţe *Take Ionescu*, vorbiri primite cu mare însufleţire, camera a primit cu 94 voturi contra 6 proiectul de lege despre renta bisericeii sf. Nicolae.

Revistă externă

Reichstagul german în apărarea moralităţii.

În Berlin adunarea imperială germană discută asupra unei legi, numită *Lex Heinze*, care are de scop a pune stavilă prin aspre pedepse imoralităţii, ce se răspândeşte din ce în ce. În una din şedinţe a pertractat capitolul proiectului de lege referitor la artele frumoase şi teatre. În acest capitol se cuprind dispoziţii, prin cari se pedepseşte cu închisoare până la 6 luni sau pedepsă în bani de 600 mărci cel care vinde persoanelor sub 18 ani, scrieri sau icône vătămătoare de bunul simţ, sau le expune spre vedere publică; acel director de teatru, care aranjază reprezentaţii imorale va fi pus sub cercetare penală. Capitolul amintit a fost primit cu 159 contra 100 voturi.

Serviciu divin festiv.

Duminecă în ziua sântilor Trei Ierarhi s'a ținut în biserica noastră din Sibiu-cetate serviciu divin festiv.

Sfânta liturgie o a celebrat însuşi Inalt Preasfinţia Sa Domnul arhiepiscop şi metropolit Ioan, asistat de Preacuvioşia Sa dl Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu şi de protopresbiterii Ioan Papiu, Zacharie Boiu, Nicolau Ivan şi Dr. Eusebiu Roşca, iar ca diaconi Demetriu Câmpănean şi Petru Lula, ales paroch în Bobelna.

Cest din urmă a fost promovat sub decursul liturgiei întru presbiter.

Cu aceasta festivă ocaziune a fost promovat la trépta diaconiei secretarul consistorului archidiececan *Dr. Elie Cristea*.

Societatea românească din Sibiu, care a participat în număr însemnat la serviciu, a urmărit cu încordată atenţiune actul promovării în clerul archidiececan a secretarului Dr. Cristea, drept dovadă a simpatilor, ce şi-le-a câştigat atât aici, cât şi în alte părţi ale archidiecesei noastre.

Interesul publicului s'a mărit prin faptul la noi destul de rar, că un om tânăr s'a

decis a îmbrăţişa calea grea şi spinosă a unei vieţi singuratică şi a-şi afierosi puterile intereselor bisericeii noastre. De aceea s'au şi grăbit toţi fruntaşii şi cunoscuţii a-l felicita.

Precum suntem informaţi, secretarul Dr. Cristea a descoperit Inaltpreasfinţiei Sale preabunului nostru arhiepiscop dorinţa de a intra în tagma monachală, şi Inaltpreasfinţia Sa, şi până la regularea afacerii cu primirea în cinul monachal, a aflat de bine a-l promova la trépta diaconiei.

Cei grupaţi în jurul acestui ziar, ne asociăm din inimă la urările şi simpatiile, ce s'au manifestat cu această ocaziune, faţă cu secretarul consistorului nostru archidiececan, care din timpul studiului său a fost un zelos şi însufleţit muncitor la promovarea intereselor bisericeşti şi culturale susţinute de ziarul nostru; şi îi dorim ca să-l vedem pururea în şirul celor aleşi ai bisericeii noastre. N.

NOUTĂŢI

Maiestatea Sa Monarchul, după cum e informat Pol. Ért. va sosi în 16 l. e. n. la Budapesta, unde va rămânea mai mult timp.

Chirotoniri. Eminentia Sa I. P. S. nostru arhiepiscop şi metropolit *Ioan* a chirotonit astăzi întru presbiter pe diaconul *Ioan Samuilescu*, ales preot în Luncani (tract. Haţeg), ear pe cler. abs. *Eulampiu Negrea*, ales preot în Feldiôra secuiască (tract. Turda) întru diacon.

Procuratura supremă de stat din Budapesta. Fôia oficiată publică decretul preafnalt, prin care Maiestatea Sa a denumit pe judele de curie Dr. *Francisc Székely* de procuror suprem de stat, ear pe Dr. *Béla Katona* de substitut al procurorului de corônă.

Casuri de mörte. *Iuliu Pipoş*, un tânăr înzestrat cu alese calităţi, şi de o rară nobleţă de inimă, tocmai când aşteptam să-l vedem depunând ultimul rigoros juridic, a încetat a mai face parte din şirul celor vii. Anunţând această cu inima cernită de jale, rugăm pe Atot-Puternicul să consoleze greu încercatul său părinte, dl jude de tablă în pens. şi asesor consist. onorariu *Petru Pipoş*, a cărui razim şi bucurie era să-i fie la bătrâneţe. Exprimăm cele mai sincere condolenţe. Eată necrologul dat din partea familiei:

Petru Pipoş, jude de tablă reg. judiciară în pens. cu inima frântă de durere aduce la cunoştinţa tuturor consăngenilor şi amicilor cumcă mult iubitul său fiu *Iuliu Pipoş*, doctorand în drepturi şi vichenotar la trib. reg. din Sibiu, în al 27-lea an a vieţii, în 11 Februarie a. e. st. n. la 9 ore a. m. după grele suferinţe, şi-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului.

Rămăşiţele pământeşti ale scumpului repausat se vor înmormânta Marţi în 13 Februarie st. n. la 3 ore d. a. din locuinţa strada „Hundsriicken“ Nr. 13 în cimiterul gr.-or. din suburbiul „Iosefin.“ Fie-i fărîna uşoră şi memoria binecuvântată. Sibiu, în 11 Februarie st. n. 1900.

— Subsemnaţii cu inima frântă de durere anunţă amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul şi neuitatul lor frate *Ioan Predoviciu*, sub-jude regesc, Sâmbătă în 10 Februarie, s'a mutat la cele vecinice în etate de 37 ani în Nyárad-Szereda.

Rămăşiţele pământeşti ale scumpului defunct s'au depus spre vecinica odihnă, Luni în 12 Februarie a. e. la orele 3 p. m. Oena-Sibiului, Februarie n. 1900. Aurel Predoviciu, frate. Elisaveta Oprişor n. Predoviciu, soră.

Coróne eterne. Ni se scrie: Presidentul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ dl Vic. *Tordăşianu* întru eternizarea memoriei mult regretatilor seiprietini *Iuliu Oprişor*, fost sodal curelar, *Ioan Predoviciu*, fost sub-jude r. în Nyárad-Szereda şi *Iuliu Pipoş*, fost vice-notar la tribunalul r. din loc a adaus 4 coróne la fondul vduvelor şi orfanilor meseriaşilor români, de sub administraţia amintitei Reuniuni.

Starea sanitară a ministrului-president al României. Dl G. Gr. *Cantacuzino*, prim-ministrul României, se află de mai mult timp la Viena pentru consultarea medicilor, ce

priveşte indispoziţia de care suferă. Precum spune *Timpul* profesorul *Urbancic* a găsit că indispoziţia ministrului provine dela o inflamaţie a urechei centrale, care este o consecinţă a unui vechiu catar al laringelui.

Ministrul a hotărît să rămână la Viena şi să se supună unei cure, care probabil, că va ţinea cel puţin o lună.

Fidanţare. Dl *Iulian T. Ūvegeş*, contabil la „Sebeşana“ în Sas-Sebeş şi d-soara *Rafila* fîica parochului *Laurenţiu Cătean* din Orda-inf. fidanţaţi.

Inmanuarea telegramelor. Ministrul comerului, *Alexandru Hegedűs* a dispus, ca cu începere dela 1 Martie a. e., pe întreg teritoriul corónei ungare unde nu se află oficiu telegrafic sau telefonic, telegramele să fie inmanuate prin expres special, pentru taxa de 1 corónă, fără privire la distanţă. Taxa e a se plăti la predarea telegramii ce e a se trimite cu expres.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a junimei studioase dela Institutul teologic-pedagogic al diecesei ortodoxe române din Caransebeş aranjază o şedinţă publică, Mercuri la 2/14 Februarie 1900 în sala mare a otelului „Pomul verde“. Inceputul la 8 ore sêra — Intrarea: de persoană 1 corónă 20 bani; de familie 3 coróane. — Oferte generoase în favorul fondului pentru ajutorarea elevilor bolnavi se trimite la casarul Societăţii A. Popoviciu, cleric curs II. — *Programa:* 1. Impérate cersc, cor de bărbaţi, aranjat de A. Sequens, executat de corul societăţii. 2. *Rugămintea din urmă*, poezie de G. Coşbuc, predată de *Vasilie Usonescu*. 3. *Idil*, pentru violină a acompaniare de pian, de Otto de Walden, executat de *Ioan Mităr*. 4. *Despre lucş*, disertaţie de *Ioan Mităr*. 5. *Cântec sicilian*, cor de bărbaţi de C. Porumbescu, executat de corul societăţii. 6. *Nai mânca ceva?* anecdotă de *Speranţă*, predată de *Simion Popoviciu*. 7. *Serenadă*, evartet pentru instrumente de arc de *I. Haydn*, executată de *Iosif Badescu*, *Iuliu Crainic*, *Ioan Mităr* şi *Vasilie Usonescu*. 8. *Nărodul şi neguţătorul*, de A. Pan, predată de *Victor Trailovici* şi *Marian Groza*. 9. *Cântecul gîntei latine*, cor. mixt de A. Sequens, executat de corul societăţii. — Urmăz în dans.

Invitare. La şedinţa publică aranjată de „Societatea de lectură Ioan Popasu în Caransebeş“, Mercuri în 2/14 Februarie 1900 invităm prea onorata preoime şi învăţătorime cu totă onoarea. *Comitetul Societăţii*.

Loc deschis. *)

Abrud, în 9 Februar 1900 st. n.

Mult stimat D-le Redactor!

Un fapt frumos al unui parochian de ai noştri, şi un fapt urît al unui preot de ai noştri vreau să-l dau, pentru-că trebuie dat, publicităţii. Faptul bun şi nobil afle-şi judecarea meritată publică.

Parochianul *Nicolau Şoit* al lui *Constantin*, din comuna bisericească *Cărpiniş-Sat* (tractul protopresbiterial Abrud) doreşte a înfiinţa o fundaţiune în favorul bisericeii sale, deocamdată din suma de 1000 zi: una miia coróne, cu intenţiunea hotărîtă ca mai târziu să o duplece şi cu otărirea să o şi depună pe numele bis. sale par. la inst. de credit „Auraria“ din Abrud şi pe speşele sale să facă la subserisul acestor şire ca la notar public şi un act fundaţional. Menirea fundaţiunei e ca din venitele anuale o parte să se întrebuinţeze spre acoperirea speselor cari se recer pentru procurarea celor necesare la servirea sântelor Paşti, eară o parte a venitului să se distribuie parochului fungent sub titlul de ameliorare a dotaţiunei sale parochiale. Spre îndeplinirea acestor nobile intenţiuni ale sale, se îndreptă cătră omul chîmămat, cătră preotul său, cătră părintele *Grigoriu Sima*, care însă, din singurul motiv că nu i-sa împărut scopul fundaţiunei, denegă împlinirea rogării bunului său parochian, de a merge cu dînsul la Abrud spre a depune banii fundaţionali pe numele bisericeii sale la institutul de credit menţionat, şi de-a merge cu el şi la subserisul, ca la notar public, spre a se lua în document public actul fundaţional, şi spre a lua în primire banii şi adecă libelul de depunere despre banii fundaţionali, — şi respingerea bunului său parochian o face în mod atât de brusc, încât desgustatul şi desperatul parochian se decide a se abate de la bunele sale intenţiuni de a înfiinţa fundaţiunea, ba se otăreşte şi la aceea, de a trece la altă parochiă. Intrevin însă bravii epitropi ai comunei bisericeşti *Cărpiniş-Sat*, *Petru Balea* lui *Filip*, *Teodor Sîrbu* lui *Avram* şi *Vasilă Buran* lui *Avram*, şi acestia pe supăratul binefăcător *Nicolau Şoit* lui *Constantin* îl conduc mai întăi la domnul proto-

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacţia nu primeşte răspunderea.

presbiter *Petru Popovici*, prelângă a cărui întervenire s'au şi depus banii fundaţionali la amintitul institut de credit, — şi apoi l'au condus şi la cancelaria subserisului, pentru-ca să facă şi actul fundaţional. Aflând eu că în aceeaş vreme părintele *Grigoriu Sima* încă se află în Abrud, am trimis pe supranumiţii epitropi, ca şi în numele meu să l'roge ca să ostenscă până la cancelaria mea pentru ca dînsul ca preşedintele comitetului parochial, adecă ca reprezentantele legal al comunei bisericeşti să întrevină la încheierea actului fundaţional şi la primirea banilor fundaţionali. Zădarnică a fost şi rugarea această. Nu a venit.

Nu am lăsat însă actul fundaţional nefăcut, — şi l'am încheiat cu întrevinerea epitropului primar *Petru Balea* lui *Filip*, ţinând înaintea ochilor mei: binele bisericeii, mângăierea supăratului credincios binefăcător şi având convingerea că aprobat va fi actul şi din partea Consistoriului.

Tóte acestea pure adevăruri fiind, te întreb acum, părinte *Sima*, care eşti om de carte şi de bună peană, şi de la care nu numai parochianii d-tale, fără întreg poporul nostru ar fi îndreptăţit a accepta numai lucruri bune: unesce-se ore portarea d-tale în afacerea această cu chiemarea d-tale de paroch?... unesce-se ore procedura această a d-tale cu datorinţele d-tale de conducător al parochiei d-tale?

Interes adevărat şi iubire adevărată faţă de biserica sa şi faţă de neamul său, are numai acela, cari şi face ceva, care şi lucră ceva, şi deosebit care şi jertfeşte ceva pentru binele şi prosperarea bisericeii sale şi al neamului său. Ideile parochianului d-tale din întrebare cu privire la menirea fundaţiunei, pôte că nu vor fi fost aşa de sublime ca ale d-tale, dară frumose şi sublime pot fi ideile, aşa de frumose ca şi razele mândre ale sórelui, însă numai pe lângă idei fîă cât de frumose şi sublime neîmpreunate însă şi cu fapte bune şi cu jertfe nobile, şi-se risipeşte biserica, şi-se nimiceşte neamul, chiar aşa precum se uscă şi mândra flóre, dacă o expui numai la razele frumose şi sublime ale sórelui, şi dacă nu pui totodată şi mâna lucrătoare întru cultivarea ei, dându-i şi alte elemente nutritóre.

Un element nutritor şi dătător de tărie şi siguranţă precum a singuraticilor indivizi aşa şi a corporaţiunilor, vreau să zic: a bisericeii şi neamului nostru e: bună stărea materială.

Şi d-ta, părinte *Sima*, respingi de la d-ta pe bunul şi zelosul parochian al d-tale, care cu evlavie vine să ducă bisericeii d-tale atari jertfe materiale?

Şi sciind d-ta, părinte *Sima*, că adevărat iubitor al bisericeii şi neamului său numai acela este şi pôte fi, care nu numai pe buze şi în idei şi poartă biserica şi neamul, fără ştie şi jertfi pentru el, — nu te înfiori d-ta de acel fapt al d-tale, ca să înstrăinezi şi să respingi pe un atare fiu al bisericeii şi neamului d-tale, care cu evlavie şi-depune denarul său pe altarul bisericeii şi neamului său?

Cred, părinte *Sima*, că ţi-vei recunoşte greşala comisă, că te vei pocăi şi te vei îndrepta.

Michai Cirlea,
notar public regesc, deputat
sinodal archid. şi congr.

Notiţă literară.

A apărut fascicolul I. din „Pedagogia nouă“, de Dr. *Petru Şpan*.

Forma esterióră plăcută şi de un conţinut variu, primul fascicol s'ar presenta bineşor dacă nu am afla şi unele espectoratiuni, cari la tot cazul n'ar trebui să aibă loc în o revistă pedagogică şi cu tendenţe culturale.

Remarcăm pasagiile: pagina 9 „se se dee spre exploatare anumitor caporali de pe la miliţie, sau finanţi şi paţi, ca astfel de mici, tinerile mlădite să se deprindă în artele profesoriilor lor şi la timpul său să devină cetăţeni bravi şi buni de ispravă, unde-i pui“, despre instituirea învăţătorilor, şi am dori să ştim rămân cândva fără aplicare ómeni cualificaţi? apoi pasagiile pagina 12: „causa e puţina inspiraţiune a membrilor corpului învăţătoresc, cari nu au ocupat cariera această din atragere, ci din silă şi astfel au ajuns a se recruta această clasă însemnată a societăţii din drojdiile ei“, şi iarăşi tot pe pagina 12: „persóne ca Pinteau, Jianul, Horia, Iancu, Dăian, etc. sunt eroi de ai poporului român, de cari avem a ne mândri dar nu a roşi, căci ei au luptat pentru idealul: eliberarea poporului“, unde banditul scelerat *Dăian* e pus alături de idealul nostru naţional *Iancu*, şi avem pilde puternice despre întreprinderea cea mai nouă în Pedagogie, *Ungurii* nu se laudă d. e. cu *Rozsa Sándor* al lor, să nu umblăm noi să scótem la ivelă pe *Dăian*.

Una urmăreşte Pop Reteganul cu poezile din popor — alta trebuie să fie fînta celor dela „Pedagogia nouă“.

„CRIȘANA“, societate de economii și credit în Brad.

Convocare.

Membrii societății de economii și credit „Crișana“ sunt invitați la a

IX-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în 18 Martie st. n. a. c. la 2 ore p. m. în localitatea societății în Brad.

Obiectele:

[24] 1—1

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Constatarea împlinirii prescrierilor din §§. 50 și 76 ai statutelor.
4. Raportul direcțiunii și al comisiunii de supraveghiere pro 1896.
5. Decidere asupra compturilor anuale și a distribuirii profitului curat.
6. Salariile oficialilor pe periodul 1900—1902.
7. Staverirea tantiemelor pe noul period.
8. Alegerea directorului, vice directorului și a oficialilor pe un nou period de 3 ani (1900—1902).
9. Alegerea alor doi bărbați de încredere și doi secretari pe un an.
10. Alegerea alor 11 membri în consiliul administrativ pe 3 ani.
11. Alegerea comisiunii de supraveghiere.
12. Infintarea postului de al doilea comptabil.
13. Aprobarea de împrumuturi peste 2000 corone.
14. Inchiderea adunării.

In lipsa membrilor recerși de peste jumătate din părțile fundamentale, adunarea în sensul §-lui 51 se va ține în 25 Martie st. n. la locul și timpul indicat.

Membrii pot lua parte în persoană sau prin plenipotențiații lor în sensul §-lui 52 din statute.

Numărul membrilor înscrși cu 31 Cecembre 1899 a fost 115 cu 464 părți fundamentale à 50 fl. = 23200 fl.

Brad, la 31 Ianuarie 1899.

Vasiliu Damian,
director.

Dr. Ioan Radu,
secretar.

Incheierea conturilor

pe al IX-lea an de gestiune dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1899.

Active.		Contul Bilanțului.		Pasive.	
	cor. fil.		cor. fil.		cor. fil.
Cassa în numărar	19284.24	Capital social	46400.—		
Cambii escomptate	480070.26	Depuneri spre fructificare	518297.18		
Imprumuturi pe obligațiuni	98588.40	Dividende neridicate	288.—		
Imprumut hipotecar	30079 —	Fondul de rezervă	51951.98		
Mobilier	C. 909.62	Interese anticipate	8248.72		
după amort. de 10% „ 90.96	818.66	Profit transpus din 1898 C. 3849.92			
Depuneri la Z	3000.—	Profit curat	19658.—	23507.92	
Interese restante	16253.24				
Anticipațiuni	600.—				
	648693.80			648693.80	

Eșite.		Contul profitului și al perderilor.		Intrate.	
	cor. fil.		cor. fil.		cor. fil.
Interese de depuneri	27848.52	Interese	50556.38		
Interese de reescompt	769.88	Provisiuni	7895.50		
Salari	5900.—	Diverse	5159.40		
Chirie	400.—	Taxe de înscriere	2.—		
Competințe de timbre	50.60	Profit transpus din 1898	3849.92		
Spese diverse	1252.66				
Marce de prezență	1314.—				
Amortisațiune de mobilier	90.96				
Contribuțiune erarială C. 2994.56					
Contribuțiune comunală „ 549.24					
Contrib. de 10% la dep. „ 2784.86	6328.66				
Profit transpus din 1898 C. 3849.92					
Profit curat	19658.—				
	67463.20			67463.20	

Brad, la 31 Decembrie 1899.

Vasiliu Damian m. p.,
director.

Stefan Albu m. p.,
controlor.

Ioan Rusu m. p.,
cassar.

Petru Rimbaș m. p.,
comptabil.

Consiliul administrativ:

Vasiliu Damian m. p., președ. Nicolae Obedeu m. p. Dr. Pavel Opiș m. p.
Dionisiu Sida m. p. Vasile Boneu m. p. Nicolau Bedea m. p. Ioan Cutean m. p.
Ioan Roman m. p. Feier Aron m. p. George Impărat m. p.
Ioan Câmpian m. p. Toma Oțel m. p.

Subsemnata comisiune de supraveghiere am examinat contul bilanțului, profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare le-am găsit în consonanță și exacte.

Petru Gligor m. p.

Simeon Băcilă m. p.

Teodor Pop m. p.

Din Tipografia și librăria archidiece-

sană, Sibiu, se poate procura:

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. Truța.

Broș. à 50 cr.

Din Tipografia și librăria archi-

diecesană, Sibiu, se poate procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.

Prețul broș. 3 cor. 60 fl.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

„MUMTEANA“, societate de credit și păstrare pe acții în Ofenbaia.

Convocare

Domnii acționari ai societății de credit, și dăstrare „Munteana“ se în-

XI. adunare generală ordinară,

care se va ține în Ofenbaia la 2 Martie 1900 la 10 ore a. m.

Obiectele adunării generale vor fi:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului 1899.
2. Raportul comitetului de revisuire.
3. Deciderea asupra conturilor anuali, și asupra profitului curat.
4. Alegerea membrilor în direcțiune pe un nou period.
5. Ficsarea marcelor de prezență pentru anul curent.
6. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotențiat, sunt poftiți a-și depune acțiile la cassa societății până la deschiderea adunării.

Ofenbaia, în 31 Ianuarie 1900

[25] 1—1

Direcțiunea.

Inchierarea conturilor

societății de credit, și păstrare pe acții „Munteana“ în Ofen-

baia pe anul 1899.

I. Contul bilanțului.

Active.		I. Contul bilanțului.		Pasive	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în numărar	2743.32	Capital social	40000.—		
Cambii de bancă	183336.60	Fondul de rezervă	20000.—		
Obligațiuni	9012.62	Fondul special de rezervă	2059.30		
Mobilier	C. 298.40	Depuneri spre fructificare	31554.84		
după amort. de 10% „ 29.80	268.60	Cambii reescomptate	109390.28		
Diverse conturi debitoare	4367.34	Dividende neridicate	209.30		
Interese restante	7087.20	Interese transit. anticipate	689.66		
	206815.68	Profit curat	2912.30		
			206815.68		

II. Contul profitului și perderilor.

Eșite.		II. Contul profitului și perderilor.		Intrate.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Interese :		Interese :			
pentru fondul de rezervă	79.20	dela cambii de bancă	12522.14		
„ depuneri spre fructificare	2066.04	Obligațiuni	398.92		
„ reescompt	10156.10	Competință, și provisiune	6566.88		
Spese :		Diverse	2380.10		
Salare, și relut de cuartir	4120.62				
Marce de prezență	501.—				
Porto, chirie	206.02				
Contribuțiune	1796.96				
Amortisare din mobilier	29.80				
Profit curat	2912.30				
	21868.04			21868.04	

Ofenbaia, în 31 Decembre 1899.

I. Danciu m. p.
director

Samuilă m. p.
comptabil

Ioan Is. Tordai m. p.

D. Muntean m. p.

George Lazar m. p.

V. Bumbuț m. p.

Dr. George I. Anca m. p.

Vasilie Rus m. p.

Moise Țir m. p.

Conturile exminându-le le-am aflat întru toate corect.

Ofenbaia, în 31 Ianuarie 1900.

Néstor Manciu m. p.
preș. com. de rev.

Vasilie Gan m. p.

Avram Cioran m. p.

Laurențiu Ciorbea m. p.

George Gidai m. p.

Au apărut:

Semințe

din

Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesci

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

Tom. I.: cuvântări la toate Duminecile de peste an.
„ II.: „ „ prasnicele și sărbătorile,
precum și la casuale bisericesci.
„ III.: cuvântări la înmormântări, parastase 360
pagine.

Prețul fiecărui tom 3 corone și porto postal.

Se află de vânzare la autorul și la

Tipografia și librăria Archidiece-

sană Sibiu.

Editura și tiparul tipografiei archidiece-sane.